

Kijken naar stenen

door Tom van Wanum

Vrijwel iedereen doet het weleens tijdens een vakantie of een dagje weg: je ziet een steen, raapt hem op en steekt hem in een zak of tas. Thuisgekomen ligt de steen, als het meezit, een tijdje op de vensterbank en verdwijnt daarna naar de tuin, om te eindigen als een met mos begroeide herinnering aan die vakantie of dagtrip.

Ook ik heb dat gedaan, maar tegenwoordig ga ik een stapje verder.

Ik ga speciaal op reis om stenen te zoeken.

Een gevonden steen wordt door mij in de hand genomen, rondgedraaid, gekanteld, nog eens rondgedraaid en als ik tevreden ben, gaat 'ie mee naar huis.

Daar wordt de steen gepoetst en maak ik van hout een onderzetter waar de steen precies in past, de daiza. Hierdoor is de steen voor mij veranderd in een Suiseki, een kijksteen!

De mensheid heeft altijd al iets gehad met stenen. In de oudheid werden ze vooral gebruikt als gereedschap. Een goed in de hand liggende steen werd een vuistbijl en van vuursteen werden splinters geslagen, die als pijlpunt of als schraper dienst konden doen. Van stenen werden grafkamers, de hunebedden, gemaakt. In Drenthe kun je in dorpskernen zwerfkeien zien op het dorpsplein, als symbool van het verre verleden.

Suiseki, gevonden in Italië

Stenen tonen ons stabiliteit en onsterfelijkheid.

In het oude China werden bijzonder gevormde stenen door dichters en schilders als inspiratiebron gebruikt en tentoongesteld. Ook zocht men naar een meer filosofische en spirituele waarde in de stenen.

De stenen stelden vaak een landschap voor. Een rots oprijzend uit de zee, een ver weg gelegen vulkaan of een landschap met een meertje. Deze stenen werden tentoongesteld in een schaal die regelmatig gevuld werd met fijn zand, dat de zee symboliseerde.

Deze stenen zouden magische krachten hebben zoals dat trouwens voor heel veel voorwerpen afkomstig uit de natuur zou gelden. De krachten uit de natuur zouden in geconcentreerde vorm in deze stenen zitten.

Landschapsteen

Nu is het natuurlijk niet zo dat elke steen een Suiseki is. Er zijn voorwaarden waaraan deze steen moet voldoen. Zo moet de steen een bepaalde hardheid uitstralen, de vormen moeten rond zijn, niet hoekig en de kleur liefst heel donker. Deze eigenschappen tonen de ouderdom en de onsterfelijkheid het best. De steen moet gevormd zijn door de natuur.

Gepolijst door wind, zand of water maar niet door mensenhanden. Mensenhanden mogen hem schoonmaken en tentoonstellen, maar verder niets.

De Suiseki worden onderverdeeld in bepaalde stijlen. Zo heb je de landschapstenen, stenen die mensen of dieren voorstellen, vormstenen en stenen waarvan het oppervlak op de een of ander manier aantrekkelijk is.

Suiseki zijn voor mij dus meer dan een steen met een herinnering aan een vakantie. Suiseki laten mij zien wat voor onvoorstelbare krachten er zijn die stenen vormen alsof het boetseer-klei is in een paar kunstzinnige handen.

Suiseki laten de tijden herleven waarin stenen vloeibaar waren en door langzame stolling de prachtige vormen kregen waarvan ik nu geniet.

